

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Снежанка Томова Тишева-Господинова, дмн

Ръководител Катедра «Кардиология, пулмология и ендокринология»-МУ Плевен;

Началник на Първа кардиологична клиника -УМБАЛ «Д-р Г.Странски» ЕАД-Плевен

ОТНОСНО: дисертационния труд на д-р Биляна Илковска «Хомеостаза на желязото при здрави хора и пациенти с Метаболитен синдром с основен акцент върху хепсидина-хормона регулатор на метаболизма на желязото», за придобиване на научната и образователна степен “Доктор”, научна специалност” вътрешни болести»

(Заповед №Р-109-357 от 18.10.2016г. на Ректора на Медицински университет - Варна „за включването ми в състав на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на научна и образователна степен „Доктор” д-р Биляна Илковска докторант на самостоятелна подготовка от МУ- Варна)

I.Актуалност на труда

През последните години стана известно, че метаболитния синдром (МС), който е типично болестно състояние, присъщо на страните с икономически просперитет, се свързва с много други патологични състояния и заболявания. Пряка е връзката с атерогенната дислипидемия, артериалната хипертония, захарния диабет II тип. МС е едно проинфламаторно състояние, което има хетерогенен профил на патофизиологичните механизми, повлияващи както клиничния ход, така и терапевтичния отговор на заболяването.

Според съвременните представи за МС, той може би се асоциира и нарушения в обмяната на желязото. Според някои автори повишените запаси на желязо предшестват изявата на МС респ. изявата на инсулиновата резистентност. Втората хипотеза е свързана със способността на желязото да формира свободни радикали. Увеличеният оксидативен стрес би акцелерирал желязо-индуцираната инсулинова резистентност. Познанията за регулаторните механизми в обменните процеси на желязото отреждат важна роля на хепсидина и на черния дроб като централен орган, осъществяващ тази обмяна.

Настоящият дисертационен труд за пръв път Македония и България разглежда връзката на на МС и нарушенията в хомеостазата на желязото .

Оценява се нивото на хепсидина при пациенти с МС и се сравнява с този при здрави лица. Проблемът, който се разглежда е с противоречиви предшестващи резултати и това го прави актуален в наши дни.

Проведено е проучване с достатъчна статистическа достоверност и тежест на заключенията и изводите. Авторката обобщава резултатите от своето проучване, като с изводите си допринася за обособяване на възможни прогностични маркери при пациенти с МС.

II. Структура на дисертационния труд

Структура на дисертацията:

В сегашния си вид рецензираният дисертационен труд е с обем от 188стр. Дисертационният труд е представен в завършен вид на 188 страници, 48 таблици и 71 фигури. Считаю, че структурата на работата е логично конструирана .

Библиографската справка е от 225 заглавия. Докторантката добре да познава работата на българските автори по проблемите, които разработва. Прави впечатление цитирането на опита и резултатите на актуални български автори. Няма друго епидемиологично проучване в Македония относно промените в лабораторните констелации при МС.

Литературният обзор е анализиран от докторантката, която се основава на данните от него очертава важни проблеми.

Цел и задачи:

Целта е ясно формулирана като хипотеза : “Предполагаме, че при пациенти с МС има нарушения на хомеостазата на желязото. Ще се опитаме да установим връзката на феритин и хепсидин и появата на МС при лица от мъжки и женски пол.”

Поставените 5 задачи / описани като цели на изследването/ са ясно дефинирани съобразно проблемите, които трябва да намерят отговор в дисертационния труд. Считаю, че подмяната на задачите като цели е методологичен пропуск не толкова на докторанта, колкото на научния й ръководител.

Клиничен контингент и методи:

Проведено е проучване на 240 лица-120 с МС и 120 контроли, които са по 60 от двата пола . Подобен подход осигурява добра статистическа достоверност и тежест на изводите и заключенията.

Наблюдението е проведено сред популация от региона на гр.Битоля в тамошната Клинична болница, Републиканския институт по кръвопрели-

ване, сектор Битоля и Центъра по общественото здраве. Подробно и ясно са описани методите на селекция на пациентите, на определяне на хепсидина, липидния статус, гликемията, трансамназите, феритин, трансферин, С-реактивен протеин, азотните показатели. Особено подробно е описанието на Елайза метода за оценка на хепсидина. Използват се социологически методи /проучване на документацията/. Статистически методи, които са стандартни.

Собствени резултати

Резултатите от проучването са представени в няколко раздела:

Определяне на аналитичния обхват на ELISA метода за определяне на концентрацията на хепсидина в серума чрез дефиниране на калибрационна крива; Определяне на Limit of detection; Определяне на точността на метода; Разпределение на стойностите на концентрацията на хепсидин според пола; Резултати от сравнителните анализи при контроли и изследваните групи за хематологичните параметри, продукти, липидния статус, анализа на трансамназите, CRP, феритин, трансферин и хепсидин

Дефинирани са 3 групи изводи, които са базирани на проведените проучвания. Те са представени в множество подизводи, което разводнява изказа. Научният труд би спечелил при по-стегнато и систематизирано представяне на изводите. Авторката е представила 5 оригинални за Македония приноса от собствените научни резултати, от които аз приемам като такива първите 4. Три други имат потвърдителен характер.

Авторефератът отговаря по структура и съдържание на общоприетите изисквания. Недостатък на научния труд са неточно преведените на български термини като «микротитарски ямки», »компарирано»(Сравнено), “при претърсване на литературата“ и т.н.

Посочените публикации към дисертационния труд са 6 (четири с IF) и отразяват разглежданите проблеми в дисертацията. Те са отпечатани в авторитетни специализирани списания. Във всичките публикации д-р Илковска е първи автор. Има представени и 6 резюмета на презентации в научни форуми в Македония, Турция и едно на Европейски конгрес в Париж. . Посоченото удовлетворява критериите за придобиване на НОС „Доктор”, заложиени в Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Варна

В заключение:

Направените забележки не омаловажават факта, че д-р Илковска е представила научен труд, който отговаря на

изискванията на ПРАС на МУ-Варна, като е разработила актуален проблем със съвременни методи.

Изказвам своята положителна оценка за дисертационния труд на д-р Биляна Илковска и считам, че има основание да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор “.

23.12.2016г.

Гр.Плевен

Проф.д-р Снежанка Тишева, дмн, FESC

